

SZCZEGÓLNE FORMY SPÓŁEK

redakcja naukowa Andrzej Kidyba

Justyna Dąbrowska ■ Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka
Marek Michalski ■ Tomasz Siemiątkowski
Ewa Skibińska ■ Mariusz Stanik ■ Tomasz Szczurowski

BIBLIOTEKA PRAWA HANDLOWEGO

SZCZEGÓLNE FORMY SPÓŁEK

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**

Justyna Dąbrowska ■ Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka
Marek Michalski ■ Tomasz Siemiątkowski
Ewa Skibińska ■ Mariusz Stanik ■ Tomasz Szczurowski

BIBLIOTEKA PRAWA HANDLOWEGO

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 10 czerwca 2017 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8107-253-3

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	35
UWAGI WSTĘPNE (Andrzej Kidyba)	45
ROZDZIAŁ I. SPÓŁKI PUBLICZNE (Marek Michalski)	47
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek publicznych	47
1.1. Spółka publiczna a spółka specjalistyczna	47
1.2. Pojęcie spółki publicznej a rozwój regulacji prawnych w zakresie rynku kapitałowego	57
1.2.1. Zarys procesu regulowania rynku kapitałowego	57
1.2.2. Ewolucja pojęcia spółki publicznej i jego zakotwiczenie w polskim systemie prawnym	64
2. Dematerializacja akcji jako przesłanka uzyskania statusu spółki publicznej	74
2.1. Geneza i podstawy normatywne dematerializacji	74
2.2. Tryby dematerializacji papierów wartościowych	78
2.2.1. Dematerializacja systemowa oraz dematerializacja autonomiczna	78
2.2.2. Dematerializacja obligatoryjna oraz dematerializacja fakultatywna	80
2.3. Specyfika dematerializacji akcji	82
2.4. Zniesienie dematerializacji systemowej akcji	95
2.4.1. Procedura zniesienia dematerializacji akcji	95
2.4.2. Skutki zniesienia dematerializacji akcji	103
3. Specyfika spółki publicznej w płaszczyźnie ustrojowo-konstrukcyjnej	106
3.1. Specyfika emisji akcji przez spółki publiczne	107
3.2. Specyfika regulacji w odniesieniu do zarządu i rady nadzorczej spółki publicznej	116

3.3. Specyfika regulacji w odniesieniu do walnego zgromadzenia spółki publicznej	124
3.4. Rewident do spraw szczególnych w spółkach publicznych	144
3.5. Zasady nadzoru korporacyjnego w spółkach publicznych	147
4. Obowiązki informacyjne spółek publicznych	149
4.1. Rozwój obowiązków informacyjnych	149
4.2. Dokumenty informacyjne – prospekt emisyjny i memorandum informacyjne	154
4.3. Obowiązki informacyjne spółki publicznej związane z jej statusem formalnym	162
4.4. Obowiązki związane z nabywaniem znacznych pakietów akcji spółek publicznych	172
Bibliografia	174
ROZDZIAŁ II. SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA (Justyna Dąbrowska)	178
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek Skarbu Państwa	178
1.1. Spółki z udziałem Skarbu Państwa i spółki Skarbu Państwa jako spółki specjalistyczne	178
1.1.1. Typologia spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	178
1.1.2. Specyfika spółek Skarbu Państwa	181
1.1.3. Cechy specyficzne spółek z udziałem Skarbu Państwa	188
1.2. Spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa jako wehikuł służący prowadzeniu działalności gospodarczej przez państwo	189
1.3. Wybór formuły spółki akcyjnej jako spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	195
1.4. Geneza spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	198
1.4.1. Komerccjalizacja w okresie II Rzeczypospolitej	201
1.4.2. Kształtowanie się państwowego sektora gospodarczego po zakończeniu II wojny światowej	207
1.4.3. Komerccjalizacja i prywatyzacja na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych	213
1.4.3.1. Przekształcenia państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i państwowych osób prawnych, dla których organem założycielskim lub organem nadzoru był Minister Obrony Narodowej	216
1.4.3.2. Przekształcenia przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa	217
1.4.3.3. Prywatyzacja narodowych funduszy inwestycyjnych	218

1.4.3.4. Komercjalizacja w ramach bankowego postępowania ugodowego	219
1.4.4. Komercjalizacja na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych	220
1.4.5. Komercjalizacja na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników	223
2. Utworzenie spółki – cechy wyróżniające	225
2.1. Ograniczenia formy prawnej prowadzonej działalności	225
2.2. Sposoby utworzenia akcyjnej spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	227
2.2.1. Szczególne podstawy tworzenia spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	228
2.2.2. Utworzenie spółki Skarbu Państwa w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego	236
2.2.2.1. Istota komercjalizacji	236
2.2.2.2. Definicja komercjalizacji	237
2.2.2.3. Wyłączenia spod możliwości komercjalizacji	240
2.2.2.4. Podmioty uprawnione do wystąpienia z wnioskiem o komercjalizację	242
2.2.2.4.1. Komercjalizacja z inicjatywy organu założycielskiego	242
2.2.2.4.2. Komercjalizacja na wniosek dyrektora przedsiębiorstwa państwowego i rady pracowniczej	244
2.2.2.5. Odmowa komercjalizacji	244
2.2.2.6. Cywilnoprawny charakter prawny aktu komercjalizacji	245
2.2.2.7. Charakter prawny aktu komercjalizacji w świetle czynności założycielskich spółki	248
2.2.2.8. Statut spółki Skarbu Państwa	252
2.2.2.9. Czynności fundacyjne, organizacyjne i rejestracyjne	253
2.2.3. Komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych na mocy odrębnych ustaw	255
2.2.4. Spółki Skarbu Państwa tworzone w drodze komercjalizacji innych jednostek państwowych	257
2.2.5. Spółki z udziałem Skarbu Państwa tworzone w wyniku komercjalizacji z konwersją wierzytelności	257
3. Przedmiot działalności spółki	259
3.1. Prowadzenie przez państwo działalności gospodarczej	259
3.2. Struktury holdingowe spółek z udziałem Skarbu Państwa	261

3.3. Wybrane kategorie spółek z udziałem Skarbu Państwa	263
3.3.1. Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa	263
3.3.2. Spółki o znaczeniu gospodarczo-obronnym	265
3.3.3. Spółki podlegające szczególnej ochronie na podstawie ustawy o kontroli niektórych inwestycji	265
3.3.4. Spółki realizujące misję publiczną	266
3.3.5. Spółki realizujące zadania publiczne	267
3.3.6. Spółki posiadające istotne znaczenie dla polityki państwa lub sektora gospodarki	268
3.3.7. Jednoosobowe spółki hodowli roślin uprawnych lub hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej	269
3.4. Obszary działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa	269
3.4.1. Spółki sektora energetycznego	272
3.4.2. Spółki sektora górniczego	280
3.4.3. Spółki prowadzące rynek regulowany i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	281
3.4.4. Spółki publicznej radiofonii i telewizji	284
3.4.5. Spółki telekomunikacyjne i poczta	285
3.4.6. Spółki kolejowe	286
3.4.7. Spółki zarządzające nieruchomościami	287
3.4.8. Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi	288
3.4.9. Spółki portowe i spółka prowadząca Polski Rejestr Statków	289
3.4.10. Agencje	290
3.4.11. Spółki z udziałem Skarbu Państwa w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego	294
4. Akcje i obrót akcjami	295
4.1. Skarb Państwa jako akcjonariusz spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	295
4.1.1. Specyfika polityki własnościowej Skarbu Państwa	295
4.1.2. Szczególne uprzywilejowanie Skarbu Państwa	296
4.1.2.1. Złota akcja	296
4.1.2.2. Możliwość uzyskania szczególnych uprawnień w związku z realizacją interesu publicznego	301
4.1.2.3. Szczególne kodeksowe uprzywilejowanie Skarbu Państwa	304
4.1.2.4. Szczególne uprawnienia państwa wobec spółek Skarbu Państwa, spółek z udziałem Skarbu Państwa i innych spółek, realizowane w celu publicznym	307

4.1.2.4.1. Geneza szczególnych uprawnień państwa wobec spółek o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego	307
4.1.2.4.2. Założenia ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych	308
4.1.2.4.3. Pojęcie infrastruktury krytycznej	312
4.1.2.4.4. Prawo wyrażania sprzeciwu wobec uchwał organów spółki	313
4.1.2.4.5. Pełnomocnik do spraw ochrony infrastruktury krytycznej	314
4.1.2.4.6. Skutki zaliczenia mienia spółki do infrastruktury krytycznej wobec uchwał organów spółki	316
4.1.2.4.7. Kontrola ujęcia mienia spółki w wykazie infrastruktury krytycznej	319
4.1.3. Statutowe uprzywilejowanie Skarbu Państwa	320
4.1.3.1. Akcje uprzywilejowane co do głosu	321
4.1.3.2. Kumulacja i redukcja głosów (<i>voting cap</i>)	322
4.1.3.3. Porozumienia głosowe	329
4.1.3.4. Uprawnienia osobiste	330
4.2. Obrót akcjami spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	333
4.2.1. Odmienności dotyczące obrotu akcjami spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	333
4.2.2. Prywatyzacja	333
4.2.3. Zasady zbywania akcji należących do Skarbu Państwa	335
4.2.4. Nieodpłatne zbywanie akcji Skarbu Państwa	343
4.2.4.1. Zasady nieodpłatnego nabywania akcji Skarbu Państwa przez pracowników	343
4.2.4.2. Zasady nieodpłatnego nabywania akcji Skarbu Państwa przez rolników i rybaków	348
4.2.4.3. Dziedziczenie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji	348
4.2.4.4. Ograniczenie obrotu akcjami nabytymi nieodpłatnie	349

4.2.4.5. Nieodpłatne nabywanie akcji spółek Skarbu Państwa na podstawie ustaw szczególnych . . .	350
4.2.5. Szczególny tryb zbywania akcji Skarbu Państwa	353
4.2.6. Ustawowe ograniczenia obrotu akcjami spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	355
4.2.6.1. Zakaz zbywania akcji Skarbu Państwa określonych spółek	356
4.2.6.2. Ograniczenie zbywalności akcji Skarbu Państwa	356
4.2.6.3. Ograniczenia nabycia lub objęcia akcji i obowiązki związane z nabyciem lub objęciem akcji spółek specjalistycznych i publicznych	358
4.2.6.4. Ograniczenia i obowiązki związane z nabyciem lub objęciem akcji spółki prowadzącej rynek regulowany i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	359
4.2.6.5. Ograniczenia nabycia lub objęcia akcji przez cudzoziemca	361
4.2.6.6. Ograniczenia nabycia lub objęcia akcji w spółce zakładającej lotnisko użytku publicznego albo będącej założycielem lub właścicielem lotniska użytku publicznego	362
4.2.6.7. Ograniczenia nabycia lub objęcia akcji w spółce prowadzącej działalność leczniczą	363
4.2.6.8. Ograniczenia nabycia akcji w spółce hodowli roślin uprawnych lub hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej	363
4.2.6.9. Statutowe ograniczenia zbywalności akcji Skarbu Państwa	364
4.2.6.10. Ograniczenia zbywalności akcji w celu ochrony niektórych inwestycji	365
4.2.6.10.1. Uzasadnienie ograniczenia zbywalności akcji	365
4.2.6.10.2. Istotne uczestnictwo i nabycie dominacji w spółce	367
4.2.6.10.3. Zawiadomienie o nabyciu istotnego uczestnictwa i nabycia dominacji w spółce	370
4.2.6.10.4. Skutki nabycia istotnego uczestnictwa i dominacji w spółce	371
4.2.6.10.4.1. Wszczęcie postępowania administracyjnego	371

4.2.6.10.4.2. Sprzeciw wobec nabycia istotnego uczestnictwa i dominacji w spółce	372
4.2.6.10.4.3. Skutki nabycia istotnego uczestnictwa i dominacji w spółce bez zawiadomienia albo mimo zgłoszenia sprzeciwu	373
4.2.7. Odmienne zasady umarzania i przymusowego wykupu akcji	376
5. Stosunki majątkowe	379
5.1. Szczególne uprawnienia majątkowe Skarbu Państwa wobec spółek Skarbu Państwa	379
5.1.1. Uzasadnienie szczególnych uprawnień majątkowych Skarbu Państwa	379
5.1.2. Państwowy charakter mienia spółek Skarbu Państwa	380
5.1.3. Podstawy prawne uprawnień majątkowych Skarbu Państwa wobec spółek Skarbu Państwa	382
5.1.4. Podmioty realizujące uprawnienia majątkowe Skarbu Państwa wobec spółek Skarbu Państwa	383
5.2. Wyposażenie majątkowe spółki Skarbu Państwa	386
5.3. Czynności majątkowe spółek Skarbu Państwa	388
5.3.1. Kompetencje walnego zgromadzenia spółki powstałej w wyniku komercjalizacji, w której ponad połowa ogólnej liczby akcji należy do Skarbu Państwa	389
5.3.2. Kompetencje rady nadzorczej spółki, w której ponad połowa akcji należy do Skarbu Państwa	390
5.3.3. Uprawnienia Skarbu Państwa wobec spółek Skarbu Państwa dotyczące dokonywania określonych czynności prawnych	392
5.3.3.1. Geneza regulacji zobowiązującej spółki do powiadomienia o określonych czynnościach prawnych i uzyskania zgody Skarbu Państwa na ich dokonanie	392
5.3.3.2. Zakres podmiotowy regulacji	393
5.3.3.3. Zakres przedmiotowy regulacji	395
5.3.3.4. Postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na dokonanie czynności prawnej	397
5.3.3.5. Charakter prawny decyzji dotyczącej dokonania czynności prawnej	399
5.3.3.6. Zaskarżanie decyzji dotyczącej dokonania czynności prawnej	400

5.3.3.7. Zwolnienia z kontroli oraz inne formy kontroli Skarbu Państwa majątkowych czynności prawnych spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	402
5.3.4. Dokonywanie czynności prawnych dotyczących praw do nieruchomości	403
5.3.5. Szczególne regulacje dotyczące czynności majątkowych spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	405
5.3.6. Prywatyzacja bezpośrednia	406
5.4. Wpłaty z zysku spółek Skarbu Państwa	407
5.4.1. Zakres podmiotowy ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	407
5.4.2. Charakter prawny wpłat z zysku	409
5.4.3. Zasady obliczania i uiszczania wpłat z zysku	411
5.4.4. Kontrola prawidłowości obliczania i uiszczania wpłat z zysku	413
5.4.5. Odmienne zasady udziału w zyskach spółek z udziałem Skarbu Państwa prowadzących rynek regulowany i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	414
5.5. Polityka dywidendowa spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	414
5.6. Zachowanie przejrzystości finansowej	417
6. Zasady działania organów	419
6.1. Obszary normatywnej modyfikacji zasad działania organów spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	419
6.2. Rada nadzorcza spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	421
6.2.1. Obowiązek ustanowienia rady nadzorczej	421
6.2.2. Skład rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji	421
6.2.2.1. Powołanie członków rady nadzorczej spółki	421
6.2.2.1.1. Wybór członków rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa pierwszej kadencji	423
6.2.2.1.2. Wybór członków rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa kolejnych kadencji	424
6.2.2.1.3. Wybór członków rady nadzorczej spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji	427
6.2.2.2. Odwołanie członków rady nadzorczej	427

6.2.3. Szczególne regulacje gwarantujące udział interesariuszy w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	429
6.2.4. Bierne prawo wyborcze do rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	430
6.2.4.1. Ograniczenia biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej	430
6.2.4.1.1. Pozytywna opinia Rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych	430
6.2.4.1.2. Wymogi wykształcenia i kwalifikacje zawodowe kandydata na członka rady nadzorczej	433
6.2.4.1.3. Egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych	435
6.2.4.2. Wymogi wobec kandydata na członka organu nadzorczego spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa	440
6.2.4.3. Ograniczenie prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne	440
6.2.4.4. Ograniczenia związane z zasadami wynagradzania osób kierujących niektórymi spółkami	445
6.2.4.5. Szczególne uprawnienia do powołania i odwoływania członków rady nadzorczej spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	446
6.2.5. Wynagrodzenie członków rady nadzorczej spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	449
6.2.5.1. Zasady kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami	449
6.2.5.2. Wysokość wynagrodzenia członka rady nadzorczej	451
6.2.5.3. Sankcje za naruszenie przepisów ustawy w zakresie wysokości wynagrodzenia członków organów spółek Skarbu Państwa i spółek z udziałem Skarbu Państwa	452
6.2.5.4. Określanie wynagrodzeń członków rad nadzorczych	453
6.2.5.5. Jawność wysokości wynagrodzeń członków rad nadzorczych	454
6.2.6. Struktura i organizacja pracy rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	455

6.2.6.1. Uprawnienia przewodniczącego rady nadzorczej	455
6.2.6.2. Komitety rady nadzorczej	456
6.3. Zarząd spółki Skarbu Państwa	461
6.3.1. Skład zarządu spółki Skarbu Państwa	461
6.3.1.1. Skład zarządu spółki powstałej w drodze komercjalizacji	461
6.3.1.2. Szczególne regulacje dotyczące składu zarządu spółek Skarbu Państwa	462
6.3.1.3. Bierne prawo wyborcze	463
6.3.1.4. Postępowanie kwalifikacyjne na stanowisko członka zarządu	468
6.3.1.5. Powoływanie członka zarządu przez pracowników spółki	471
6.3.2. Umowa o sprawowanie zarządu	473
6.3.3. Zatrudnienie i wynagrodzenie członków zarządu spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	476
6.3.3.1. Podstawa i zasady zatrudnienia członka zarządu	476
6.3.3.2. Kształtowanie wynagrodzenia członków zarządu spółki	478
6.3.3.3. Jawność wynagrodzeń członków zarządu	484
6.4. Walne zgromadzenie spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	485
7. Nadzór nad działalnością spółki	490
7.1. Typy nadzoru sprawowanego nad spółkami Skarbu Państwa	490
7.2. Instrumenty nadzoru gospodarczego	491
7.2.1. Reglamentacja i nadzór administracyjny	491
7.2.2. Regulacja	494
7.2.3. Szczególne instrumenty władczego oddziaływania	495
7.3. Nadzór założycielski, korporacyjny i właścicielski nad spółkami Skarbu Państwa i spółkami z udziałem Skarbu Państwa	497
7.3.1. Istota nadzoru założycielskiego, korporacyjnego i właścicielskiego	497
7.3.2. Obszary uprawnień nadzorczych Skarbu Państwa i podmioty uprawnione do ich wykonywania	498
7.3.3. Nadzór założycielski nad spółkami Skarbu Państwa	501
7.3.4. Nadzór właścicielski Skarbu Państwa	503
7.3.4.1. Charakterystyka nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa	504
7.3.4.2. Zakres oddziaływania regulacji nienormatywnych na działanie spółek z udziałem Skarbu Państwa	506
7.3.4.3. Charakter prawny regulacji nienormatywnych	507
7.3.4.4. Zakres podmiotowy regulacji nienormatywnych	508

7.3.4.5. Zakres przedmiotowy regulacji nienormatywnych	511
7.3.4.6. Ocena regulacji nienormatywnych	517
7.3.5. Charakter prawny dokumentów wchodzących w skład „Programu Profesjonalizacji Nadzoru”	520
7.3.6. Kodeksy dobrych praktyk	522
7.3.6.1. Dobre Praktyki Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych	522
7.3.6.2. Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych	524
7.3.6.3. Zasady nadzoru korporacyjnego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju	526
7.3.6.4. Wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju dotyczące nadzoru korporacyjnego w przedsiębiorstwach publicznych	527
7.4. Rola walnego zgromadzenia w systemie nadzoru właścicielskiego	529
7.5. Pozycja rady nadzorczej w systemie nadzoru właścicielskiego	534
8. Inne cechy wyróżniające	538
8.1. Kapitał zakładowy spółki Skarbu Państwa	538
8.2. Odmienności dotyczące stosowania niektórych przepisów kodeksu spółek handlowych	539
8.3. Składanie oświadczeń woli spółce przez Skarb Państwa	540
8.4. Założenie spółki jednoosobowej przez spółkę Skarbu Państwa	540
8.5. Reprezentacja na walnym zgromadzeniu pracowników, którzy nabyli akcje spółki powstałej w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego	541
8.6. Firma spółki	542
9. Rozwiązanie spółki	542
9.1. Definicja rozwiązania spółki	542
9.2. Przyczyny rozwiązania spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	544
9.2.1. Rozwiązanie spółki z przyczyn przewidzianych w statucie spółki	544
9.2.2. Powzięcie uchwały przez akcjonariuszy spółki	544
9.2.3. Rozwiązanie spółki mocą prawomocnego orzeczenia sądowego	546
9.2.4. Ogłoszenie upadłości spółki	550
9.2.5. Szczególne sposoby rozwiązania spółki Skarbu Państwa i spółki z udziałem Skarbu Państwa	552
9.3. Postępowanie likwidacyjne	554
9.3.1. Stosunki wewnętrzne spółki w likwidacji	554
9.3.2. Zasady zbywania majątku likwidowanej spółki	555
9.3.3. Podział majątku spółki w likwidacji	556

9.3.4. Gospodarowanie mieniem uzyskanym w likwidacji i mieniem polikwidacyjnym	558
9.3.5. Zasady wynagradzania likwidatorów	559
Bibliografia	560
ROZDZIAŁ III. SPÓŁKI W DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ (Ewa Skibińska)	580
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek w działalności bankowej	580
2. Utworzenie spółki – cechy wyróżniające	590
2.1. Utworzenie banku w formie spółki akcyjnej	590
2.2. Utworzenie banku krajowego przez instytucję kredytową prowadzącą działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział	598
2.3. Przekształcenie banku państwowego w bank w formie spółki akcyjnej	599
3. Przedmiot działalności spółki	601
4. Akcje i obrót akcjami	607
4.1. Nabywanie znacznych pakietów	607
4.1.1. Podmiot zobowiązany do złożenia zawiadomienia	609
4.1.2. Zakres obowiązków podmiotu składającego zawiadomienie	612
4.1.3. Zakres kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego	616
4.1.4. Środki nadzoru	620
4.1.5. Obowiązek informacyjny wobec banku	626
4.1.6. Inne podmioty mające obowiązek informacyjny	627
4.1.7. Ograniczenia w obrocie akcjami banku	630
4.2. Obowiązek banku dotyczący zgłoszenia Komisji Nadzoru Finansowego zamiaru nabycia pakietu akcji lub udziałów	631
5. Stosunki majątkowe	633
5.1. Zasady gospodarki finansowej	633
5.2. Fundusze własne	635
6. Zasady działania organów	645
6.1. System organów	645
6.2. Zarząd	646
6.3. Rada nadzorcza	659
6.3.1. Skład rady nadzorczej	659
6.3.2. Kompetencje rady nadzorczej	661
6.3.3. Komitety rady nadzorczej	662
6.3.3.1. Komitet do spraw wynagrodzeń i komitet do spraw ryzyka	665
6.3.3.2. Komitet audytu	669
6.3.3.3. Komitet do spraw nominacji	671
7. Nadzór nad działalnością spółki sprawowany przez Komisję Nadzoru Finansowego	673

8. Inne cechy wyróżniające	683
8.1. Siedziba banku	683
8.2. Zmiana statutu banku	684
8.3. Łączenie się banków	686
8.4. Podział banku	689
8.5. Nabycie przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części	692
8.6. Postępowanie naprawcze	693
8.6.1. Plan naprawy	693
8.6.2. Wczesna interwencja	702
8.6.3. Kurator	704
8.6.4. Zarząd komisaryczny	710
9. Rozwiązanie spółki	715
9.1. Likwidacja przymusowa	716
9.1.1. Wszczęcie postępowania likwidacyjnego	717
9.1.2. Zakres uprawnień likwidatora	719
9.2. Likwidacja dobrowolna	721
9.3. Przymusowa restrukturyzacja	722
9.4. Postępowanie upadłościowe	725
9.4.1. Wszczęcie postępowania upadłościowego	726
9.4.2. Skutki prawne ogłoszenia upadłości	730
Bibliografia	735

ROZDZIAŁ IV. SPÓŁKA PROWADZĄCA ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ LUB ZAKŁAD REASEKURACJI (Tomasz Siemiątkowski, Tomasz Szczurowski) 743

1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek prowadzących zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji	743
2. Utworzenie spółki – cechy wyróżniające	752
2.1. Sposoby utworzenia spółki	752
2.2. Pierwotny sposób utworzenia spółki	753
2.2.1. Przygotowanie projektu statutu	753
2.2.2. Zezwolenie na wykonywanie działalności i zatwierdzenie statutu	766
2.2.3. Podpisanie statutu	768
2.2.4. Powołanie organów	768
2.2.5. Objęcie akcji	769
2.2.6. Pokrycie akcji	771
2.2.7. Rejestracja spółki	774
2.3. Utworzenie spółki w wyniku przekształcenia towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	780
2.3.1. Sporządzenie planu przekształcenia	781
2.3.2. Wezwanie członków towarzystwa	782
2.3.3. Uchwała o przekształceniu	783
2.3.4. Podpisanie statutu spółki	784
2.3.5. Objęcie akcji	785

2.3.6. Autoryzacja przekształcenia przez organy państwa	786
2.3.7. Skutki przekształcenia	788
3. Przedmiot działalności spółki	789
3.1. Działalność ubezpieczeniowa	789
3.2. Działalność reasekuracyjna	794
3.3. Działalność ubezpieczeniowa (reasekuracyjna) a działalność gospodarcza	797
3.4. Łączenie różnych działalności	799
3.5. Zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej (reasekuracyjnej)	799
3.5.1. Wniosek o udzielenie zezwolenia	801
3.5.2. Udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej (reasekuracyjnej)	805
3.5.3. Cofnięcie zezwolenia	809
4. Akcje i obrót akcjami	813
4.1. Rodzaj emitowanych akcji	813
4.2. Ograniczenia w obejmowaniu i nabywaniu akcji	818
4.2.1. Zgoda organu nadzoru	819
4.2.2. Zawiadomienie organu nadzoru o zamiarze objęcia (nabycia)	821
4.2.2.1. Zakres przedmiotowy zawiadomienia	822
4.2.2.2. Termin dokonania zawiadomienia	824
4.2.2.3. Wymogi formalne zawiadomienia	825
4.2.2.4. Konsekwencje zawiadomienia	827
4.2.2.5. Sankcja braku zawiadomienia	835
4.2.3. Zawiadomienie o zbyciu akcji	839
5. Stosunki majątkowe	840
5.1. Wysokość kapitału zakładowego	840
5.2. Konsekwencje gospodarki finansowej dla stosunków majątkowych	843
5.2.1. Zasada transparentności	843
5.2.2. Wycena aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności	845
5.2.3. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności	846
5.2.4. Środki własne	848
5.2.5. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny kapitałowy wymóg wypłacalności	849
5.2.6. Lokowanie środków finansowych	850
5.2.7. Rola organu nadzoru w przypadku zagrożenia właściwej gospodarki zakładu	851
5.2.7.1. Plan naprawczy i plan finansowy	851
5.2.7.2. Ustanowienie kuratora	853
5.2.7.3. Ustanowienie zarządu komisarycznego	855

6.	Zasady działania organów	857
6.1.	System zarządzania ryzykiem	857
6.2.	Odrębności systemu organów spółki	862
6.3.	Zarząd	862
6.3.1.	Struktura wewnętrzna zarządu	862
6.3.2.	Kwalifikacje członków zarządu	864
6.3.3.	Powołanie członków zarządu	871
6.3.3.1.	Powołanie prezesa zarządu oraz członka zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem	871
6.3.3.2.	Powołanie pozostałych członków zarządu	876
6.3.3.3.	Podmiot właściwy do zgłoszenia członków zarządu	878
6.4.	Rada nadzorcza	879
6.4.1.	Struktura wewnętrzna	879
6.4.2.	Kwalifikacje członków rady nadzorczej	879
6.4.3.	Powołanie członków rady nadzorczej	880
6.5.	Osoby pełniące kluczową funkcję	881
6.5.1.	Pojęcie	881
6.5.2.	Kwalifikacje osób pełniących kluczową funkcję	881
6.5.3.	Powołanie osób pełniących kluczową funkcję	882
6.6.	Walne zgromadzenie	882
7.	Nadzór nad działalnością spółki	884
7.1.	Pojęcie oraz cele nadzoru	884
7.2.	Środki nadzorcze	891
7.2.1.	Rekomendacje	891
7.2.2.	Obowiązki informacyjno-sprawozdawcze	893
7.2.3.	Kontrola	896
7.2.4.	Wizyta nadzorcza	897
7.2.5.	Zalecenia	898
7.2.6.	Inne środki nadzorcze	902
7.2.7.	Udział w postępowaniach sądowych	904
8.	Inne cechy wyróżniające	905
8.1.	Zatwierdzenie zmiany statutu	905
8.2.	Przeniesienie portfela ubezpieczeniowego lub reasekuracyjnego	908
8.3.	Ujawnianie informacji	912
9.	Rozwiązanie spółki	914
9.1.	Przyczyny rozwiązania spółki	914
9.2.	Definitywne przyczyny rozwiązania	916
9.2.1.	Uchwała walnego zgromadzenia (likwidacja dobrowolna)	916
9.2.2.	Decyzja organu nadzoru (likwidacja przymusowa)	919
9.3.	Postępowanie likwidacyjne	920
9.3.1.	Zasady ogólne postępowania likwidacyjnego	920

9.3.2. Postępowanie likwidacyjne przy likwidacji dobrowolnej	922
9.3.3. Postępowanie likwidacyjne przy likwidacji przymusowej	923
9.4. Upadłość zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji	924
9.5. Transformatoryjne ustanie spółki	930
Bibliografia	935

ROZDZIAŁ V. TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

(Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka, Marek Michalski)	938
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia towarzystw funduszy inwestycyjnych (Marek Michalski)	938
1.1. Rozwój instytucji zbiorowego inwestowania	938
1.2. Instytucje zbiorowego inwestowania a rynek kapitałowy	941
1.3. Fundusze inwestycyjne w Polsce	944
2. Akty zawierające regulacje dotyczące towarzystw funduszy inwestycyjnych (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	946
3. Towarzystwa funduszy inwestycyjnych w praktyce (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	951
4. Utworzenie spółki – cechy wyróżniające (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	953
4.1. Założyciele	954
4.2. Treść statutu	956
4.2.1. Elementy obligatoryjne bezwarunkowe	956
4.2.1.1. Firma	956
4.2.1.2. Siedziba	957
4.2.1.3. Przedmiot działalności	958
4.2.1.4. Czas trwania	959
4.2.1.5. Kapitał zakładowy oraz kwota wpłacona przed zarejestrowaniem na pokrycie kapitału zakładowego	959
4.2.1.6. Wartość nominalna akcji i ich liczba ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela	961
4.2.1.7. Liczba akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów	961
4.2.1.8. Nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) założycieli	962
4.2.1.9. Skład i powołanie organów	962
4.2.1.10. Pismo do ogłoszeń	962
4.2.2. Elementy obligatoryjne warunkowe	962
4.2.3. Elementy fakultatywne	963
4.3. Ustanowienie władz spółki	963
4.4. Wniesienie przez akcjonariuszy wkładów na poczet kapitału zakładowego	964

4.5. Pisemne sprawozdanie założycieli i jego badanie przez biegłego rewidenta	965
4.6. Wpis spółki do rejestru przedsiębiorców	965
5. Przedmiot działalności spółki (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	966
5.1. Tworzenie funduszy inwestycyjnych	968
5.2. Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	972
5.3. Reprezentowanie funduszu inwestycyjnego	976
5.4. Pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych utworzonych przez inne towarzystwa	978
5.5. Zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych	978
5.6. Zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych	979
5.7. Doradztwo inwestycyjne	981
5.8. Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych	981
5.9. Pełnienie funkcji przedstawiciela funduszy zagranicznych	982
5.10. Prowadzenie na terytorium państwa członkowskiego działalności w formie oddziału lub w formie innej niż oddział	982
5.11. Outsourcing	983
6. Akcje i obrót akcjami (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	986
6.1. Charakter akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych	986
6.1.1. Akcje imienne jako zasada	986
6.1.2. Akcje zwykłe i uprzywilejowane	986
6.2. Obowiązki nabywającego albo obejmującego akcje lub prawa z akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych	986
6.2.1. Zakres obowiązku zawiadomienia i treść zawiadomienia kierowanego do Komisji Nadzoru Finansowego	987
6.2.2. Postępowanie przed Komisją Nadzoru Finansowego	989
6.2.3. Sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Komisję Nadzoru Finansowego	990
6.2.4. Skutki niezgodnego z prawem nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji	992
6.3. Obowiązki podmiotu zbywającego akcje lub prawa z akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych	994
7. Stosunki majątkowe (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	994
7.1. Kapitał zakładowy, kapitał początkowy i kapitały własne towarzystw funduszy inwestycyjnych	994
7.1.1. Kapitał zakładowy towarzystw funduszy inwestycyjnych	995
7.1.2. Kapitał początkowy towarzystw funduszy inwestycyjnych	995
7.1.3. Obowiązek stałego utrzymywania przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych kapitałów własnych na określonym poziomie	996

7.2. Majątek towarzystwa funduszy inwestycyjnych a majątek funduszu inwestycyjnego	999
7.3. Zakaz przyjmowania przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych prowizji lub świadczeń niepieniężnych	999
7.4. Ograniczenia dokonywania pewnych czynności prawnych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1000
7.5. Regulacje dotyczące udziału akcjonariuszy w zysku rocznym towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1003
8. Zasady działania organów (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	1005
8.1. Szczególne regulacje dotyczące zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1005
8.1.1. Skład zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1005
8.1.1.1. Liczebność zarządu oraz wymogi stawiane członkom zarządu	1005
8.1.1.2. Niepołączalność funkcji	1008
8.1.1.3. Powoływanie i odwoływanie członków zarządu towarzystw funduszy inwestycyjnych	1009
8.1.2. Sposób działania zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych i zaskarżanie uchwał zarządu towarzystwa	1009
8.2. Szczególne regulacje dotyczące rady nadzorczej towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1010
8.2.1. Skład rady nadzorczej towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1010
8.2.1.1. Liczebność rady nadzorczej oraz wymogi stawiane członkom rady nadzorczej	1010
8.2.1.2. Niepołączalność funkcji	1011
8.2.1.3. Powoływanie członków rady nadzorczej i wygaśnięcie ich mandatów	1012
8.2.2. Sposób działania i zaskarżanie uchwał rady nadzorczej towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1012
8.3. Specyfika regulacji dotyczących walnego zgromadzenia towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1013
9. Nadzór nad działalnością towarzystw funduszy inwestycyjnych (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	1014
9.1. Komisja Nadzoru Finansowego jako organ nadzoru. Cel nadzoru i zadania Komisji	1014
9.2. Sposób działania Komisji Nadzoru Finansowego. Współpraca Komisji z innymi organami i instytucjami	1015
9.3. Kompetencje szczegółowe Komisji Nadzoru Finansowego	1016
9.3.1. Wydawanie i cofanie zezwoleń oraz zgód	1016
9.3.1.1. Zezwolenie na wykonywanie działalności przez towarzystwo	1017
9.3.1.2. Zezwolenie na zarządzanie alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	1021

9.3.1.3. Zezwolenie na zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych; zezwolenie na doradztwo inwestycyjne; zezwolenie na przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych	1023
9.3.1.4. Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego	1024
9.3.1.5. Inne sytuacje, gdy Komisja Nadzoru Finansowego udziela zezwolenia lub wyraża zgodę na działania podejmowane przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych	1025
9.3.2. Obowiązek towarzystwa funduszy inwestycyjnych notyfikacji Komisji Nadzoru Finansowego pewnych operacji i związane z tym uprawnienie Komisji do zgłaszania sprzeciwu	1026
9.3.2.1. Planowana istotna zmiana warunków wykonywania działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych	1026
9.3.2.2. Zamiar nabycia albo objęcia akcji lub praw z akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1027
9.3.2.3. Zamiar stania się podmiotem dominującym wobec towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1027
9.3.2.4. Zamiar wprowadzenia do obrotu unijnego alternatywnego funduszu inwestycyjnego	1028
9.3.3. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do uzyskiwania od towarzystwa funduszy inwestycyjnych informacji i sprawozdań.	1029
9.3.4. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do przeprowadzenia postępowania kontrolnego i wyjaśniającego	1032
9.3.5. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do nakazania lub zakazania pewnych działań	1034
9.3.5.1. Nakaz zaprzestania naruszania przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych przepisów prawa	1034
9.3.5.2. Uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego w związku ze stosowaniem przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dźwigni finansowej alternatywnego funduszu inwestycyjnego	1035
9.3.5.3. Nakaz zaprzestania wywierania dominującego wpływu na towarzystwo funduszy inwestycyjnych oraz zakaz wykonywania prawa głosu z akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub wykonywania uprawnień podmiotu dominującego	1035

9.3.5.4. Nakaz zmiany członków zarządu lub rady nadzorczej oraz osób mających istotny wpływ na działalność funduszy inwestycyjnych	1037
9.3.5.5. Nakaz odstąpienia od umowy	1037
9.3.6. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do nakładania kar pieniężnych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych, członków organów towarzystw funduszy inwestycyjnych, akcjonariuszy towarzystw funduszy inwestycyjnych	1037
9.3.7. Uprawnienia procesowe Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego	1041
9.4. Koszty nadzoru	1042
10. Inne cechy wyróżniające (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	1043
10.1. Obowiązek posiadania przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych strony internetowej i jej minimalna treść	1043
10.2. Odpowiedzialność towarzystwa funduszy inwestycyjnych wobec uczestników zbiorczego portfela papierów wartościowych oraz uczestników funduszu inwestycyjnego	1044
10.3. Tajemnica zawodowa	1050
10.3.1. Osoby zobowiązane do zachowania tajemnicy zawodowej	1050
10.3.2. Pojęcie i zakres tajemnicy zawodowej	1051
10.3.3. Przypadki, w których udostępnienie informacji objętej tajemnicą zawodową jest dopuszczalne	1052
10.3.4. Sankcje karne za w naruszenie tajemnicy zawodowej	1054
10.4. Pracownicy towarzystw funduszy inwestycyjnych	1055
10.5. Polityka wynagrodzeń w towarzystwach funduszy inwestycyjnych	1055
10.6. System kontroli wewnętrznej w towarzystwach funduszy inwestycyjnych	1058
10.7. Przejęcie zarządzania funduszem inwestycyjnym	1059
10.8. Zbycie przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1062
11. Rozwiązanie spółki (Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	1062
11.1. Przyczyny powodujące rozwiązanie towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1063
11.1.1. Przyczyny rozwiązania towarzystwa funduszy inwestycyjnych przewidziane w statucie	1063
11.1.2. Uchwała walnego zgromadzenia o rozwiązaniu spółki albo o przeniesieniu siedziby spółki za granicę	1063
11.1.3. Ogłoszenie upadłości towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1064

11.1.4. Inne przyczyny przewidziane prawem	1065
11.1.4.1. Przyczyny wynikające z przepisów ogólnych	1065
11.1.4.2. Przyczyny wynikające z przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	1066
11.1.4.2.1. Wygaśnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo	1066
11.1.4.2.2. Cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo	1067
11.2. Specyfika przebiegu postępowania likwidacyjnego towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1068
11.3. Specyfika przebiegu postępowania upadłościowego towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1070
11.4. Możliwość uczestnictwa towarzystwa funduszy inwestycyjnych w procesach transformacyjnych i ich przebieg – wzmianka	1070
Bibliografia	1071

ROZDZIAŁ VI. TOWARZYSTWA EMERYTALNE

(Aleksandra Gawrysiak-Zabłocka)	1074
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia towarzystw emerytalnych	1074
1.1. Akty zawierające regulacje dotyczące towarzystw emerytalnych	1074
1.2. Towarzystwa emerytalne w praktyce	1079
2. Utworzenie spółki – cechy wyróżniające	1081
2.1. Założyciele a akcjonariusze oraz zgoda założycieli na zawiązanie towarzystwa i brzmienie statutu oraz na objęcie akcji	1082
2.2. Treść statutu	1085
2.2.1. Elementy obligatoryjne bezwarunkowe	1086
2.2.1.1. Firma	1086
2.2.1.2. Siedziba	1087
2.2.1.3. Przedmiot działalności	1087
2.2.1.4. Kapitał zakładowy	1087
2.2.1.5. Liczba i wartość nominalna akcji	1088
2.2.1.6. Nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) założycieli	1089
2.2.1.7. Skład i powołanie organów	1089
2.2.1.8. Pismo do ogłoszeń	1089
2.2.2. Elementy obligatoryjne warunkowe	1089
2.2.3. Elementy fakultatywne	1090
2.3. Ustanowienie władz spółki	1090

2.4. Wniesienie przez akcjonariuszy wkładów na poczet kapitału zakładowego	1091
2.5. Pisemne sprawozdanie założycieli i jego badanie przez biegłego rewidenta	1093
2.6. Regulamin organizacyjny towarzystwa	1094
2.7. Plan organizacyjny i finansowy działalności towarzystwa na trzy lata	1095
2.8. Zezwolenie na utworzenie towarzystwa	1095
2.9. Wpis spółki do rejestru przedsiębiorców	1098
3. Przedmiot działalności spółki	1099
3.1. Tworzenie funduszu emerytalnego	1100
3.2. Zarządzanie funduszem emerytalnym	1103
3.3. Reprezentowanie funduszu emerytalnego	1107
4. Akcje i obrót akcjami	1109
4.1. Warunki skutecznego nabycia akcji, praw z akcji oraz objęcia akcji	1109
4.2. Zakaz obciążania akcji	1110
4.3. Zakaz uprzywilejowania akcji	1111
4.4. Obowiązki związane z powstaniem stosunku dominacji względem akcjonariusza	1111
5. Stosunki majątkowe	1113
5.1. Kapitał zakładowy towarzystwa emerytalnego a jego majątek	1113
5.2. Obowiązek stałego utrzymywania kapitałów własnych na określonym poziomie przez powszechne towarzystwa emerytalne	1114
5.3. Majątek towarzystwa emerytalnego a majątek funduszu emerytalnego	1115
5.3.1. Zakazy pewnych operacji między towarzystwem emerytalnym a zarządzanym przez nie funduszem emerytalnym	1116
5.3.2. Rozliczenia finansowe między towarzystwem emerytalnym a zarządzanym przez nie funduszem emerytalnym	1116
5.4. Ograniczenia dokonywania pewnych czynności prawnych przez towarzystwa emerytalne	1118
5.5. Regulacje dotyczące udziału akcjonariuszy w zysku rocznym towarzystwa emerytalnego	1119
5.5.1. Brak prawa do dywidendy w pracowniczych towarzystwach emerytalnych	1120
5.5.2. Polityka dywidendowa w powszechnych towarzystwach emerytalnych	1120
5.6. Obowiązek dokonywania przez powszechne towarzystwa emerytalne wpłat na Fundusz Gwarancyjny	1122

6.	Zasady działania organów	1123
6.1.	Zarząd towarzystwa emerytalnego	1124
6.1.1.	Kompetencje zarządu towarzystwa emerytalnego	1124
6.1.2.	Skład zarządu towarzystwa emerytalnego	1124
6.1.2.1.	Liczebność zarządu oraz wymogi stawiane członkom zarządu przez art. 41 u.o.f.f.e.	1124
6.1.2.2.	Transparencja majątkowa członków zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1127
6.1.2.3.	Członkowie rady nadzorczej delegowani do pełnienia funkcji członka zarządu	1128
6.1.2.4.	Niepołączalność funkcji i zakaz konkurencji członków zarządu towarzystwa emerytalnego	1129
6.1.2.5.	Powoływanie członków zarządu towarzystwa emerytalnego oraz powstanie i wygasanie ich mandatu	1130
6.1.2.6.	Długość kadencji	1133
6.1.3.	Sposób działania zarządu towarzystwa emerytalnego	1134
6.1.4.	Zaskarżanie uchwał zarządu towarzystwa emerytalnego	1135
6.2.	Rada nadzorcza towarzystwa emerytalnego	1135
6.2.1.	Kompetencje rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego	1135
6.2.2.	Skład rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego	1137
6.2.2.1.	Liczebność rady nadzorczej oraz wymogi stawiane członkom rady nadzorczej	1137
6.2.2.2.	Niepołączalność funkcji	1138
6.2.2.3.	Powoływanie członków rady nadzorczej i wygaśnięcie ich mandatów	1139
6.2.3.	Sposób działania rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego	1140
6.2.4.	Zaskarżanie uchwał rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego	1141
6.3.	Komisja rewizyjna towarzystwa emerytalnego – wzmianka	1142
6.4.	Walne zgromadzenie towarzystwa emerytalnego	1142
6.4.1.	Kompetencje walnego zgromadzenia towarzystwa emerytalnego	1142
6.4.2.	Zwoływanie walnego zgromadzenia towarzystwa emerytalnego	1143
6.4.3.	Sposób działania walnego zgromadzenia towarzystwa emerytalnego	1144
6.4.4.	Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia towarzystwa emerytalnego	1145
7.	Nadzór nad działalnością towarzystwa emerytalnego	1146
7.1.	Cel nadzoru i zadania Komisji Nadzoru Finansowego	1147
7.2.	Sposób działania Komisji Nadzoru Finansowego	1148
7.3.	Poszczególne kompetencje Komisji Nadzoru Finansowego	1150

7.3.1. Wydawanie i cofanie zezwoleń oraz stwierdzanie wygaśnięcia zezwoleń – odesłanie	1150
7.3.2. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do uzyskiwania od towarzystwa kopii dokumentów, informacji i wyjaśnień	1151
7.3.3. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do przeprowadzenia kontroli	1153
7.3.4. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do nakładania na towarzystwa emerytalne, członków zarządu towarzystwa emerytalnego oraz pracowników towarzystw emerytalnych kar pieniężnych	1154
7.3.5. Inne uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji	1156
7.4. Koszty nadzoru	1158
8. Inne cechy wyróżniające	1159
8.1. Odpowiedzialność towarzystwa emerytalnego wobec członków funduszu emerytalnego	1159
8.2. Zmiana statutu towarzystwa emerytalnego	1162
8.3. Tajemnica zawodowa dotycząca działalności funduszu emerytalnego	1165
8.3.1. Osoby zobowiązane do zachowania tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego	1165
8.3.2. Pojęcie tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego	1165
8.3.3. Ujawnienie a udostępnienie informacji objętej tajemnicą zawodową dotyczącą działalności funduszu emerytalnego	1168
8.3.4. Przypadki, w których udostępnienie informacji objętej tajemnicą zawodową dotyczącą działalności funduszu emerytalnego jest dopuszczalne	1168
8.3.5. Wykorzystanie tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego	1169
8.3.6. Zakres czasowy obowiązywania tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego	1169
8.3.7. Sankcje za naruszenie tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego	1170
8.3.7.1. Odpowiedzialność karnoprawna	1170
8.3.7.2. Odpowiedzialność administracyjnoprawna	1170
8.4. Pracownicy powszechnego towarzystwa emerytalnego	1170
9. Rozwiązanie spółki	1171
9.1. Przyczyny powodujące rozwiązanie towarzystwa emerytalnego	1172
9.1.1. Ogłoszenie upadłości towarzystwa emerytalnego lub otwarcie jego likwidacji jako przesłanka wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o cofnięciu zezwoleń na utworzenie towarzystwa	1172

9.1.2. Przyczyny rozwiązania towarzystwa emerytalnego przewidziane w statucie	1173
9.1.3. Uchwała walnego zgromadzenia o rozwiązaniu spółki albo o przeniesieniu siedziby spółki za granicę.	1174
9.1.4. Ogłoszenie upadłości towarzystwa emerytalnego	1174
9.1.5. Inne przyczyny przewidziane prawem	1176
9.1.5.1. Cofnięcie przez Komisję Nadzoru Finansowego towarzystwu zezwolenia na utworzenie towarzystwa, jeżeli Komisja stwierdzi, że fundusz lub towarzystwo rażąco lub uporczywie narusza przepisy ustawy, statutu funduszu lub towarzystwa albo prowadzi działalność, rażąco naruszając interes członków funduszu	1177
9.1.5.2. Cofnięcie przez Komisję Nadzoru Finansowego powszechnemu towarzystwu emerytalnemu zezwolenia na utworzenie towarzystwa, jeżeli nie uzupełni ono kapitałów własnych do wysokości określonej przez ustawę o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych w terminie wyznaczonym w skierowanym do niego przez Komisję wezwaniu	1178
9.1.5.3. Cofnięcie przez Komisję Nadzoru Finansowego powszechnemu towarzystwu emerytalnemu zezwolenia na utworzenie towarzystwa, jeżeli w wyniku zawieszenia wykonywania prawa głosu wszyscy jego akcjonariusze nie mogą wykonywać prawa głosu na walnym zgromadzeniu towarzystwa dłużej niż trzy miesiące	1178
9.1.5.4. Zawarcie przez powszechne towarzystwo emerytalne, które zamierza zrezygnować z działalności, umowy z innym towarzystwem o przekazanie zarządzania otwartym funduszem emerytalnym.	1179
9.1.6. Brak dopuszczalności podjęcia uchwały zapobiegającej rozwiązaniu towarzystwa emerytalnego	1181
9.2. Specyfika przebiegu postępowania likwidacyjnego towarzystwa emerytalnego	1181
9.3. Specyfika przebiegu postępowania upadłościowego towarzystwa emerytalnego	1183
9.4. Specyfika połączenia towarzystw emerytalnych	1183
9.4.1. Zdolność połączeniowa	1183
9.4.2. Rodzaje i istota połączeń	1184
9.4.3. Specyfika przebiegu procesu połączenia	1185

9.5. Brak dopuszczalności przekształcenia i podziału towarzystwa emerytalnego	1188
Bibliografia	1189
ROZDZIAŁ VII. BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ (Mariusz Stanik)	1191
1. Historyczne podstawy wyodrębnienia biur informacji gospodarczej	1191
2. Utworzenie biura informacji gospodarczej – cechy wyróżniające	1194
2.1. Wymogi utworzenia biura	1194
2.2. Brzmienie firmy biura informacji gospodarczej	1198
2.3. Regulamin zarządzania danymi przez biuro informacji gospodarczej	1204
2.3.1. Obowiązek uchwalenia regulaminu zarządzania danymi	1204
2.3.2. Treść regulaminu zarządzania danymi	1206
2.3.3. Obowiązek zatwierdzenia regulaminu zarządzania danymi	1207
2.3.4. Obowiązek ogłoszenia i skutki ogłoszenia regulaminu zarządzania danymi	1209
2.3.5. Odmowa zatwierdzenia regulaminu zarządzania danymi	1211
2.3.6. Zmiany w regulaminie zarządzania danymi	1212
2.3.7. Regulaminy zarządzania danymi uchwalone przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych	1213
2.3.8. Zatwierdzenie regulaminu zarządzania danymi a podjęcie działalności gospodarczej przez biuro informacji gospodarczej	1213
2.4. Obowiązek zabezpieczenia roszczeń o naprawienie szkody, która może wyniknąć w związku z działalnością gospodarczą biura informacji gospodarczej	1215
3. Przedmiot działalności biura informacji gospodarczej	1217
3.1. Względny monopol biur informacji gospodarczej	1217
3.2. Główny przedmiot działalności gospodarczej biura informacji gospodarczej	1220
3.3. Dodatkowy przedmiot działalności gospodarczej biura informacji gospodarczej	1224
3.4. Enumeratywny charakter przedmiotu działalności gospodarczej biura informacji gospodarczej	1227
3.5. Zakaz outsourcingu	1231
4. Akcje i obrót akcjami	1234
5. Stosunki majątkowe	1238
6. Zasady działania organów	1239
7. Nadzór nad działalnością biura informacji gospodarczej	1245
7.1. Organy nadzoru i zakres nadzoru	1245
7.2. Nadzór ministra właściwego do spraw gospodarki	1249

7.3. Nadzór Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych . . .	1261
8. Inne cechy wyróżniające	1263
8.1. Obowiązki informacyjne biura informacji gospodarczej	1263
8.2. Obowiązek prowadzenia rejestru zapytań	1267
9. Rozwiązywanie biura informacji gospodarczej	1270
Bibliografia	1275

ROZDZIAŁ VIII. SPÓŁKI AKCYJNE ZARZĄDZAJĄCE PORTAMI MORSKIMI

O PODSTAWOWYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI NARODOWEJ (Mariusz Stanik) . . . 1277

1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek akcyjnych zarządzających portami morskimi o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej	1277
2. Utworzenie spółki portowej – cechy wyróżniające	1279
3. Przedmiot działalności spółek portowych	1285
4. Akcje i obrót akcjami	1296
5. Stosunki majątkowe	1303
5.1. Kapitał zakładowy spółek portowych	1303
5.2. Źródła przychodów spółek portowych	1304
5.3. Przeznaczenie przychodów spółek portowych	1312
5.4. Ograniczenia dokonywania niektórych czynności prawnych przez spółki portowe	1314
5.5. Szczególne prawa spółek portowych dotyczące nieruchomości położonych w granicach portów morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej	1322
5.6. Zwolnienie spółek portowych od podatku dochodowego od osób prawnych – wzmianka	1327
5.7. Zwolnienie spółek portowych od podatku od nieruchomości – wzmianka	1327
6. Zasady działania organów	1328
7. Nadzór nad działalnością spółek portowych	1340
8. Inne cechy wyróżniające	1342
8.1. Firmy spółek portowych	1342
8.2. Siedziby spółek portowych	1343
8.3. Obowiązki spółek portowych na gruncie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska – wzmianka	1344
8.4. Obowiązki spółek portowych na gruncie przepisów ustawy z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków – wzmianka	1347
8.5. Obowiązki Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. na gruncie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu – wzmianka	1351

8.6. Obowiązki spółek portowych na gruncie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1999 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej – wzmianka	1352
8.7. Obowiązki spółek portowych na gruncie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych – wzmianka	1353
9. Rozwiązanie spółki	1354
Bibliografia	1356

ROZDZIAŁ IX. SPÓŁKI AKCYJNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ

W ZAKRESIE NIEKTÓRYCH GIER HAZARDOWYCH (Mariusz Stanik)

1. Historyczne podstawy wyodrębnienia spółek akcyjnych prowadzących działalność w zakresie niektórych gier hazardowych . . .	1358
2. Utworzenie spółki akcyjnej prowadzącej działalność w zakresie niektórych gier hazardowych – cechy wyróżniające	1361
3. Przedmiot działalności spółek akcyjnych prowadzących działalność w zakresie niektórych gier hazardowych	1365
4. Akcje i obrót akcjami	1380
5. Stosunki majątkowe	1393
6. Zasady działania organów	1396
7. Nadzór nad działalnością spółek akcyjnych prowadzących działalność w zakresie niektórych gier hazardowych	1401
8. Inne cechy wyróżniające	1408
8.1. Obowiązek prowadzenia rejestracji gości	1408
8.2. Obowiązek zainstalowania w kasynie gry audiowizyjnego systemu kontroli gier	1409
8.3. Obowiązek wyposażenia ośrodka gier w niezależne od sieci ogólnodostępnej zapasowe źródła energii elektrycznej oraz instalacje przeciwzakłóceńowe, zapewniające ciągły i niezakłócony przebieg gier	1411
8.4. Obowiązki w odniesieniu do urzędzeń przetwarzających i archiwizujących dane dotyczące gier hazardowych urządzanych przez sieć Internet	1411
8.5. Obowiązki dotyczące przeprowadzania transakcji wynikających z gier hazardowych urządzanych przez sieć Internet.	1413
8.6. Obowiązki dotyczące zabezpieczenia losów oraz innych dowodów udziału w grze hazardowej	1414
8.7. Obowiązek prowadzenia ewidencji wypłaconych (wydanych) wygranych oraz obowiązek zachowania tajemnicy co do wysokości wygranej albo przegranej w grze hazardowej.	1415
8.8. Obowiązki co do zapewnienia utrzymania porządku i ładu na terenie ośrodka gier i punktu przyjmowania zakładów wzajemnych.	1417
8.9. Obowiązki dotyczące automatów i urzędzeń do gier.	1419

8.10. Obowiązek złożenia zabezpieczenia finansowego w celu zapewnienia ochrony interesu finansowego uczestników gier hazardowych oraz zabezpieczenia zobowiązań podatkowych w podatku od gier	1419
9. Rozwiązanie spółki	1422
Bibliografia	1424
O AUTORACH	1425

Wykaz skrótów

AKTY PRAWNE

- dyrektywa
2003/6/WE – dyrektywa 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zwolnień dla programów odkupu i stabilizacji instrumentów finansowych (Dz. Urz. UE L 96 z 12.04.2003, s. 16 z późn. zm.)
- dyrektywa
2003/71/WE – dyrektywa 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych i zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz. Urz. UE L 345 z 31.12.2003, s. 64 z późn. zm.)
- dyrektywa
2007/36/WE – dyrektywa 2007/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym (Dz. Urz. UE L 184 z 14.07.2007, s. 17 z późn. zm.)
- dyrektywa
2009/138/WE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009, s. 1 z późn. zm.)
- dyrektywa
2013/36/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, s. 338 z późn. zm.)

- dyrektywa 2014/57/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku) (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, s. 179)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- k.k.s. – ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2137 z późn. zm.)
- Konstytucja PRL – Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 r. (Dz. U. Nr 33, poz. 232 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578 z późn. zm.)
- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.)
- p.o.s. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.)
- p.p.o.p.f.p. – ustawa z dnia 22 marca 1991 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz. U. z 1994 r. Nr 58, poz. 239 z późn. zm.)
- p.p.o.p.w. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 111, poz. 937 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 718 z późn. zm.)

- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1988 z późn. zm.)
- pr. bank. z 1928 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. U. Nr 34, poz. 321 z późn. zm.)
- pr. bank. z 1989 r. – ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359 z późn. zm.)
- pr. energ. – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.)
- pr. restruk. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1574 z późn. zm.)
- pr. upadł. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2171 z późn. zm.)
- p.w.u.z.z.m.p. – ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2260)
- p.z.p. – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.)
- r.o.i.f.e. – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 2014 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych (Dz. U. poz. 142 z późn. zm.)
- r.o.s.b.i. – rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 września 2009 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. Nr 156, poz. 1235)
- rozporządzenie MAR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, s. 1 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1093/2010 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010, s. 12 z późn. zm.)

- rozporządzenie nr 809/2004 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonujące dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30.04.2004, s. 1)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 47)
- TUE – Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 13)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2)
- u.b.r.s. – ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 z późn. zm.)
- u.d.a.r. – ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 888 z późn. zm.)
- u.d.l. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1638 z późn. zm.)
- u.d.s.s.p. – ustawa z dnia 12 stycznia 2007 r. o drogowych spółkach specjalnego przeznaczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- u.d.u. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1206 z późn. zm.)
- u.d.u.r. – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844 z późn. zm.)
- u.f.g.w.k. – ustawa z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 704 z późn. zm.)
- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1896 z późn. zm.)
- u.f.i. z 1997 r. – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 448 z późn. zm.)
- u.f.p. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.)
- u.g.h. – ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 471 z późn. zm.)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.)

- u.g.n.r.SP – ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1491 z późn. zm.)
- u.g.t. – ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 719 z późn. zm.)
- u.g.u.e. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 826)
- u.i.z.t. – ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1731 z późn. zm.)
- u.k.k. – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1528 z późn. zm.)
- u.k.n.i. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz. U. z 2016 r. poz. 980 z późn. zm.)
- u.k.n.u.p. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 981 z późn. zm.)
- u.k.p.p.PP – ustawa z dnia 5 września 2008 r. o komercjalizacji państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Poczta Polska” (Dz. U. Nr 180, poz. 1109 z późn. zm.)
- u.k.r.PKP – ustawa z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 680 z późn. zm.)
- u.k.u.r. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2052 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 790 z późn. zm.)
- u.n.f.p.b. – ustawa z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 79)
- u.n.r.f. – ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 196 z późn. zm.)
- u.n.r.k. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1289 z późn. zm.)
- u.n.u.e. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 477)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 922)
- u.o.f.f.e. – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 870 z późn. zm.)

- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1636 z późn. zm.)
- u.o.i.n. – ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1167 z późn. zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 229)
- u.o.m. – ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2145 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późn. zm.)
- u.o.p.d.g. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 z późn. zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1888 z późn. zm.)
- u.p.o.l. – ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.)
- u.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1384 z późn. zm.)
- u.p.p.e. – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1449)
- u.p.p.m. – ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 179 z późn. zm.)
- u.p.p.p. – ustawa z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 z późn. zm.)
- u.p.p-p. – ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 696 z późn. zm.)
- u.p.u.o.o. – ustawa z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz. U. Nr 166, poz. 1361 z późn. zm.)
- u. rach. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.)

- u.r.f.p.b. – ustawa z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82 z późn. zm.)
- u.r.t. – ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 639 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 z późn. zm.)
- u.s.s.e. – ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 282 z późn. zm.)
- ustawa kominowa – ustawa z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2099 z późn. zm.)
- ustawa o AMW – ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 614 z późn. zm.)
- ustawa o BFG – ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 996 z późn. zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 700 z późn. zm.)
- ustawa o PAP – ustawa z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 643)
- ustawa o PRS – ustawa z dnia 26 października 2000 r. o Polskim Rejestrze Statków (Dz. U. Nr 103, poz. 1098 z późn. zm.)
- u.s.u. – ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2012)
- u.s.z.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1543)
- u.s.z.w.z. – ustawa z dnia 29 kwietnia 2016 r. o szczególnych zasadach wykonywania niektórych zadań z zakresu informatyzacji działalności organów Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 781 z późn. zm.)
- u.u.i.g. – ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1015 z późn. zm.)

- u.w.r.p.p. – ustawa z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1876 z późn. zm.)
- u.w.z.j.s. – ustawa z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 286)
- u.z.k. – ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 209)
- u.z.k.w. – ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. poz. 1202 z późn. zm.)
- u.z.w.u.SP – ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 154 z późn. zm.)
- u.z.z.m.p. – ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259 z późn. zm.)
- z.ł.k.i.n. – uchwała nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (Dz. Urz. KNF poz. 17)

PUBLIKATORY, ZBIORY ORZECZNICTWA

- Apel.-W-wa – Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- ECR – European Court Reports
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- MPH – Monitor Prawa Handlowego
- M.P.Pr. – Monitor Prawa Pracy
- M. Praw. – Monitor Prawniczy
- M. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- NZS – Nowe Zeszyty Samorządowe
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSNAPIUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna

OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna. Zbiór Dodatkowy
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPP	– Przegląd Prawa Publicznego
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
Prz. Sejm	– Przegląd Sejmowy
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SP	– Studia Prawnicze
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego
Zb. Orz.	– Zbiór Orzeczeń

INNE

BFG	– Bankowy Fundusz Gwarancyjny
EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
EUNB	– Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
GPW	– Giełda Papierów Wartościowych
KDPW S.A.	– Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.
KNF	– Komisja Nadzoru Finansowego
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	– Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
PTE	– powszechne towarzystwo emerytalne
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TFI	– towarzystwo funduszy inwestycyjnych

TS/TSUE	- Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (do 1 grudnia 2009 r. jako Trybunał Sprawiedliwości)
UKE	- Urząd Komunikacji Elektronicznej
UOKiK	- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
URE	- Urząd Regulacji Energetyki
UTK	- Urząd Transportu Kolejowego
WSA	- wojewódzki sąd administracyjny
WTO	- World Trade Organization (Światowa Organizacja Handlu)
ZUS	- Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Uwagi wstępne

Spółkę akcyjną spośród innych typów spółek wyróżnia m.in. to, że mogą wystąpić jej szczególne postacie odbiegające od normatywnego modelu zawartego w kodeksie spółek handlowych. Nie chodzi tu jednak o spółki atypowe czy hybrydalne, ale o takie szczególne jej typy, których kształt prawny wynika z przepisów odrębnych. Katalog takich szczególnych typów spółek jest dosyć szeroki. Dlatego też wydawało się konieczne, aby kolejny tom „Biblioteki Prawa Handlowego” poświęcić szczególnym typom spółek akcyjnych. Niezmiernie ważne okazało się przyjęcie określonego schematu rozważań w taki sposób, aby mogło dojść do porównań między klasycznymi spółkami, ale również między szczególnymi typami spółek. Cechy wyróżniające dotyczyły więc historycznych podstaw wyodrębnienia, utworzenia spółki, przedmiotu działalności, akcji i obrotu akcjami, stosunków majątkowych, zasad działania organów, nadzoru nad działalnością, rozwiązania spółki i wskazania innych cech wyróżniających dany typ spółki. Ze względu na duże zróżnicowanie między spółkami Autorzy dostali trochę „luzu” w ich prezentowaniu.

Taki sposób opracowania tekstu dotyczy wszystkich rozdziałów, z wyjątkiem rozdziału I, omawiającego spółki publiczne. Ten rozdział, mimo różnorodności organizacyjno-ustrojowej spółek publicznych, wymagał omówienia elementów charakterystycznych dla wszystkich spółek publicznych. Spółki takie to również te z udziałem Skarbu Państwa (większościowym i mniejszościowym), omawiane w rozdziale II, ale także i te, które z własnością państwową nie mają nic wspólnego.

W kolejnych rozdziałach wyjaśniono specyfikę zdecydowanej większości szczególnych typów spółek, co nie oznacza, że ich katalog nie będzie się zmieniał.

Niniejszy tom przygotowali pracownicy Katedry Prawa Gospodarczego Prywatnego z Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Jest to pierwsze tego typu opracowanie na temat szczególnych typów spółek.

Publikacja jest pracą zbiorową, a nie wspólną, stąd każdy z Autorów odpowiada za swoje poglądy.

Lublin–Warszawa, 10 czerwca 2017 r.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Kidyba

1. HISTORYCZNE PODSTAWY WYODRĘBNIENIA SPÓŁEK PUBLICZNYCH

1.1. Spółka publiczna a spółka specjalistyczna

Spółka publiczna jako normatywna kategoria zbiorcza, obejmująca różnego rodzaju spółki akcyjne, występuje jedynie w prawie polskim i jest konstrukcją właściwą tylko prawu polskiemu. Geneza tej konstrukcji prawnej sięga pierwszych regulacji odnoszących się do rynku kapitałowego, tj. do ustawy z dnia 22 marca 1991 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych¹, która jako pierwszy akt normatywny unormowała spółkę publiczną, poddając ją szczegółowej regulacji. Od tego czasu kategoria spółki publicznej pozostaje obecna w systemie prawa polskiego, mimo wielu zmian zachodzących nie tylko w sferze prawa krajowego, ale również w prawie Unii Europejskiej. Ustawodawca polski, przyjmując konstrukcję spółki publicznej jako rozwiązanie autorskie, zdaje się pozostawać jej wierny, mimo że uwarunkowania, które przemawiały niegdyś za wyróżnieniem tak specyficznej kategorii spółek, obecnie zeszyły na plan dalszy czy wręcz uległy tak diametralnej zmianie, że utrzymywanie w mocy tego rozwiązania pozostaje wątpliwe, w doktrynie prawa zaś podnoszone są w odniesieniu do tego zdecydowane głosy krytyczne². Niemniej pojęcie spółki publicznej nadal funkcjonuje w prawie polskim, wyznaczając granice szczególnego reżimu, jakim objęto różnorodne spółki akcyjne, dla których wspólnym mianownikiem – a zarazem przesłanką przesądzającą o specyfice regulacyjnej – jest dematerializacji ich akcji.

Zgodnie z art. 4 pkt 20 u.o.p. za spółkę publiczną obecnie uważa się spółkę, w której co najmniej jedna akcja jest zdematerializowana w rozumieniu przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, z wyjątkiem spółki, której akcje zostały zarejestrowane na podstawie art. 5a ust. 2 u.o.i.f. W doktrynie prawa handlowego podkreśla się, że o przymiocie spółki publicznej rozstrzyga objęcie akcji danej spółki tzw. dematerializacją systemową³, czyli przeprowadzaną w ramach systemu depozytu papierów wartościowych, o jakim mowa w art. 3 pkt 21 u.o.i.f.,

¹ Dz. U. Nr 35, poz. 155 z późn. zm.

² Por. przede wszystkim M. Michalski, *O pojęciu i zakresie spółki publicznej*, PPH 2008, nr 1, s. 4 i n.

³ M. Michalski (w:) M. Michalski (red.), *Ustawa o ofercie publicznej. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 73.

tj. prowadzonego przez Krajowy Depozyt lub spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 u.o.i.f., systemu rejestracji zdematerializowanych papierów wartościowych, obejmującego rachunki papierów wartościowych, rachunki zbiorcze i konta depozytowe prowadzone przez podmioty upoważnione do tego przepisami ustaw. Tak obecnie definiuje ustawodawca spółkę publiczną, wiążąc ją ściśle ze zjawiskiem pozbawienia akcji jej materialnego wymiaru, przez co dochodzi do wyłączenia jej z kontekstu prawnorzecowego. Jeśli bowiem ogólnie przyjmiemy, że papier wartościowy w ujęciu tradycyjnym stanowi rzecz *sui generis*⁴, to tenże papier poddany dematerializacji występuje w obrocie prawnym w postaci zbywalnego prawa majątkowego⁵, bez materialnego substratu, wobec czego nie znajduje do niego zastosowania reżim właściwy rzeczom, jaki odpowiednio – z uwzględnieniem norm szczególnych – stosowany jest do tradycyjnych papierów wartościowych. Tymczasem u zarania swojej genezy spółka publiczna była identyfikowana nie tyle poprzez zjawisko dematerializacji, ile raczej z pozycji normatywnego pojęcia publicznego obrotu jako narzędzie mające, w założeniu ustawodawcy, zapewnić koncentrację obrotu na rynku giełdowym, a tym samym przyczynić się do umocnienia tworzonego od podstaw na początku lat 90. XX w. rynku regulowanego. Dlatego idei konstrukcji spółki publicznej szukać trzeba nie w regulacjach odnoszących się do jednolitego rynku usług finansowych Unii Europejskiej, co wiąże się z drugim etapem tworzenia europejskiego rynku wewnętrznego, przypadającego na lata 1982–1993, gdy ulegała sprecyzowaniu koncepcja rynku jednolitego, przez wdrażanie czterech podstawowych swobód – przepływu osób, przepływu towarów, przepływu usług, przepływu kapitału – której przejawem były pierwsze dyrektywy odnoszące się do rynku papierów wartościowych, jak nieobowiązujące już: dyrektywa Rady 80/390/EWG z dnia 17 marca 1980 r. koordynująca wymagania dotyczące sporządzania, kontroli i rozpowszechniania szczegółowych danych notowań publikowanych w celu dopuszczenia papierów wartościowych do publicznych notowań giełdowych⁶ oraz dyrektywa Rady 89/298/EWG z dnia 17 kwietnia 1989 r. w sprawie koordynacji wymagań dotyczących sporządzania, szczegółowej kontroli i rozpowszechniania prospektów emisyjnych publikowanych w związku z publiczną ofertą sprzedaży zbywalnych papierów wartościowych⁷ czy wreszcie dyrektywa Rady 93/22/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie usług inwestycyjnych w zakresie papierów wartościowych⁸, lecz w polskich unormowaniach, wprowadzających co prawda model rozwiązań obowiązujących na obszarze EWG, ale z wyraźnym akcentem własnym.

Spółka publiczna jest zatem tworem, który zaistniał w procesie budowy zrębów polskiego rynku kapitałowego i utrzymał się na nim, mimo fundamen-

⁴ Tak zwłaszcza Z. Radwański, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 1993, s. 102.

⁵ Por. M. Michalski (w:) M. Michalski (red.), *Ustawa o ofercie publicznej...*, s. 42.

⁶ Dz. Urz. UE L 100 z 17.04.1980, s. 1.

⁷ Dz. Urz. UE L 124 z 5.05.1989, s. 8.

⁸ Dz. Urz. UE L 141 z 11.06.1993, s. 27 z późn. zm.

talnych zmian, jakie ten rynek przeszedł w sferze regulacyjnej w następstwie implementacji rozwiązań nakierowanych na integrację krajowych rynków finansowych, czego wyrazem była ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi⁹, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych¹⁰ oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym¹¹.

Jeżeli zatem – antycypując późniejsze rozważania – już na wstępie zauważymy, że spółka publiczna stanowi kategorię niejednorodną, wewnątrznie zróżnicowaną¹², to o doniosłości tej kategorii dla gospodarki świadczyć będzie kilka istotnych wskaźników i danych. W 2016 r. liczba krajowych spółek publicznych notowanych na rynku podstawowym GPW wynosiła 335, na rynku równoległym zaś – 95, co łącznie dawało 430 spółek o kapitalizacji przekraczającej 524 915 mln zł¹³. Tymczasem na 1991 r. przypadało tylko 9 spółek o kapitalizacji 161 mln zł, a magiczna granica 100 spółek publicznych została przekroczona dopiero w 1997 r., przy czym następna, tj. druga setka, została osiągnięta została w ciągu niespełna dwóch lat, czyli w 1999 r. Z punktu widzenia organizacji rynku dla spółek publicznych przeznaczony jest rynek giełdowy, tj. regulowany rynek podstawowy – dla spółek o wartości rynkowej ponad 15 000 000 euro oraz rynek równoległy – dla spółek mniejszych o niższej płynności. Natomiast w systemie alternatywnego obrotu funkcjonuje platforma transakcyjna, tj. NewConnect, której operatorem jest GPW, działająca na mocy upoważnienia przewidzianego w art. 22 ust. 2 u.o.i.f., przeznaczona dla spółek nowo powstających, dynamicznie rozwijających się, niemniej niespełniających standardów wymaganych na rynkach regulowanych. W 2016 r. w tym systemie notowanych było 406 spółek o łącznej kapitalizacji ponad 8771 mln zł¹⁴. W systemie tym przedmiotem obrotu mogą być wyłącznie akcje spółek publicznych, co wynika wprost z § 1 pkt 2 Regulaminu Alternatywnego Systemu Obrotu, przyjętego uchwałą Zarządu GPW z dnia 1 marca 2007 r. Co prawda na podstawie art. 5 ust. 3 pkt 2 u.o.i.f. papiery wartościowe – w tym także akcje – wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu mogą nie podlegać dematerializacji, jeżeli postanowi tak ich emitent, jednakże z racji regulaminu obrotu obowiązującego na NewConnect owa ustawowa fakultatywność w zakresie dematerializacji nie ma zastosowania do spółek zamierzających wprowadzić swoje akcje do obrotu na platformę prowadzoną przez NewConnect, co z góry narzuca im wymóg uzyskania przymiotu spółki publicznej.

⁹ Tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1636 z późn. zm.

¹⁰ Tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późn. zm.

¹¹ Tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1289 z późn. zm.

¹² Por. przede wszystkim M. Michalski (w:) M. Michalski (red.), *Ustawa o ofercie publicznej...*, s. 75.

¹³ Stan na sierpień 2016 r., www.gpw.pl/analizy_i_statystyki.

¹⁴ http://www.newconnect.pl/index.php?page=statystyki_ryнку (dostęp: 10.11.2016).

Andrzej Kidyba – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych, kierownik Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, specjalista w zakresie prawa handlowego, gospodarczego i cywilnego; ukończył aplikację sędziowską i zdał egzamin radcowski; autor, współautor oraz redaktor ponad 300 publikacji, w tym kilkudziesięciu książek i opracowań naukowych: wielokrotnie wznawianych komentarzy (m.in. *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, *Kodeks cywilny. Komentarz*), podręczników (*Prawo handlowe*) i monografii, glos, artykułów publikowanych w Polsce i za granicą; arbiter w licznych międzynarodowych i krajowych postępowaniach arbitrażowych. Współpracuje z wieloma europejskimi ośrodkami naukowymi. Jest konsulem honorowym Republiki Federalnej Niemiec oraz ekspertem komisji sejmowych i Rządu RP.

Książka jest pierwszym monograficznym opracowaniem przedstawiającym w sposób kompleksowy problematykę szczególnych typów spółek akcyjnych, w którym wyjaśniono specyfikę zdecydowanej większości z nich. W publikacji wiele miejsca poświęcono wskazaniu charakteryzujących je cech i omówieniu zagadnień wyróżniających dany typ spółki szczególnej, dotyczących:

- jej utworzenia,
- przedmiotu działalności,
- akcji i obrotu nimi,
- stosunków majątkowych,
- zasad działania jej organów,
- nadzoru nad jej działalnością,
- rozwiązania spółki.

W publikacji zaprezentowano następujące typy szczególnych spółek akcyjnych: publiczne, Skarbu Państwa, bankowe, ubezpieczeniowe, portowe, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, emerytalne, biura informacji gospodarczej, prowadzące działalność w zakresie niektórych gier hazardowych.

Autorami opracowania są specjaliści prawa handlowego – pracownicy Katedry Prawa Gospodarczego Prywatnego z Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Publikacja przeznaczona jest zarówno dla prawników praktyków, w tym dla sędziów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, aplikantów, jak i teoretyków prawa.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8107-253-3

